

ERDÉLYI MAGYAROK

Felolós szerkesztő:

Zágoni Dezső

Független politikai napilap, megjelenik minden reggel.
Szerkeszt. órák: du. 6-11 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Oradea (Nagyvárad), A. Iancu (Kossuth-u.) 10. Telefon: 380.

Ara 1 lej

II. évfolyam 172 sz.

Csütörtök

1933 Junius 22

5

Hitler addig mesterkedett, amíg

Polgárháboru előtt áll Ausztria

Krems mellett a menetelő rendőrségre két suhanc kézigránátot dobott. -- A merénylők egyikét elfogták. -- Betiltotta a Dollfuss-kormány az S. S. és az S. A. csapatok működését. -- Egyre-másra tiltják be a náci lapokat

Az ököljog álláspontja

Ausztriában nem csillapodnak le a kedélyek. A fékevesztett náci terror tovább dübög. Fiatalok suhancok kézigránátot dobnak, hidak repülnek a levegőbe és minden a feje tetejére állott. A harc a náci duvadak és az államhatalom között kezd egyre idegesítőbb lenni. A nemzeti szocialista párt feloszlata erőyes kézre vall, de a helyzet még mindig feszült és a harc kimenetele is kétséges.

A kremsi merénylet

Bécs, junius 20.

Hétfőn este pillanatok alatt elterjedt Bécsben a hír, hogy Krems alsóausztriai városkában szörnyű merénylet történt és fél óra múlva megérkezett a jelentés is.

A jelentés szerint a Krems melletti Kapelsből 56 főnyi kíséretű rendőrségesség haza felé menetelt a gyakorlóról. Hátuk mögött a hatodik gyalogezred jött.

Az országút egyik szakaszánál két ismeretlen merénylő három kézigránátot dobott a menetelő csapatra. Két gránát az uttestre esett, míg a harmadikat egy rendőr elkapta és a mezőre hajította, ahol az felrobbant, anélkül, hogy kárt okozott volna.

A másik két gránát azonban explodált és harminc rendőrt megsebesített. Tizenhatot azonnal kórházba kellett szállítani.

A rendőrökön kívül súlyosan megsebesült az egyik kremsi gyár nyugalmazott portása.

A merénylőknek érthetetlen módon sikerült elmenekülni.

A kremsi polgármester a merénylet után azonnal biztosította Krems, Stein és Mantz községek lakosainak személy- és vagyonbiztonságát. A házakat este 8 óra után nem lehet elhagyni, a vendéglőket 9 órakor be kell zárni és minden uccai csoportosulás tilos. A helyőrségeket megerősítették és Bécsből kíséretű rendőrsztagok érkeztek.

FELOSZLATJAK A NEMZETI SZOCIALISTA PÁRTOT

Bécs, junius 20.

Dollfuss szövetségi kancellár este 9 óra körül értesült a szörnyű merényletről. Azonnal minisztertanácsot hívott össze és ennek folyamán a kormány elhatározta, hogy a horogkeresztes mozgalmat radikálisan megbenntik. Formálisan ugyan csupán a nemzeti szocialisták ugynevezett rohamosztageit és önszegélyző különítményeit (az S. A. és S. S. jelzésű pártkarhatalmi csoportosulásokat) tiltják be és oszlatják fel; maga a nemzeti szocialista párt feloszlatlanul marad. Ugyanis az osztrák alkotmány értelmében politikai pártot nem lehet feloszlalni. Maga-

val a nemzeti szocialista párttal szemben a kormány formailag csak a párt működésének a betiltását rendelte el, de ez gyakorlatban egyértelmű a párt teljes megszűnésével. A tilalom értelmében a nemzeti szocialista tanácsosok és képviselők nem gyakorolhatják mandátumaikat.

A minisztertanács határozatot éjjel 11 Schuhschnigg igazságügyi miniszter a bécsi rádió útján közölte és egyúttal igen komoly hangú beszédet mondott a bejelentéssel kapcsolatban.

Legujabb jelentések szerint a kremsi

Véres polgárháboru előtt áll Ausztria

Az osztrák helyzet komolyságára jellemező, hogy Stahrenberg, a Heimatschutz parancsnoka kiadta a parancsot hogy helyezkedjenek az ököljog álláspontjára. „Ha kell — mondja Stahrenberg parancsa — fegyverrel védjétek meg bajtársaitok életét és az osztrák állam államszervezetet.”

Ausztria ügye az angol alsóházban

Londonból jelentik: Az angol alsóházban a hétfő délutáni ülésen Cox képviselő tette szóvá az Ausztriában történeteket. Azt kérdezte a képviselő, hogy mi az álláspontja az angol kormánynak az ausztriai eseményekkel szemben.

Eden külügyi államtitkár válaszolt az

merénylet két áldozata meghalt a kórházban ötnél az állapota súlyos.

ELFOGTAK A KREMSI MERÉNYLŐKET

Bécsből jelentik: A kremsi merénylet egyik tettesét Mosers József 17 éves tanonc személyében elfogták. Mosers bevalotta, hogy a gránátot János nevű katonabátyjától kapta. A rendőrség azonnal őrizetbe vette Mosers Jánost, aki említi, hogy végig nézte öccse miként dobja a gránátokat, majd a merénylet után ő is az üldözők közé állt. A merénylő társát még nem fogták el.

A kremsi nemzeti szocialista párt vezetőjét, továbbá Brandt főhadnagyot és dr. Fábryt, a Landeszeitung főszerkesztőjét letartóztatták.

A Deutsch-Oesterreichisches Tageszeitungot betiltották épületét megszállták és a szerkesztőség tagjait letartóztatták. Ugyan csak betiltották a „Kampfdruck“ és a „Nachtpost“ című lapokat.

Bécs, junius 20.

interpellációra, kijelentette az államtitkár, hogy az angol kormány érdeklődéssel és meleg rokonszenvvel kíséri a Dollfuss kormány erőfeszítéseit, amelyet az irányban folytat — hogy Ausztria függetlenségét biztosítsa és az ország pénzügyeit szilárd alapokra fektesse.

Ami várható is volt

HOLTPONTON!

A világgazdasági értekezlet megakadt. Se előre, se hátra

Londonból jelentik: A világgazdasági konferencia tagjait nagyon elkedvetlenítette az a körülmény, hogy a valutafegyverszüneti tárgyalásokban az amerikai delegáció addig nem vesz részt, amíg Monley államtitkár Rooseveltnél elnök megbízottja, Londonba nem érkezik. Monley új utasításokat hoz az ame-

rikai kiküldötteknek és ezek nem valami kedvezőek ama tárgyalások tekintetében, amelyek a valutarögzítés kérdésében folytak.

Manley államtitkár 10 nap múlva érkezik meg Londonba és addig semmiféle meg egyezés nem jöhet létre.

Mai nap

Bécs határozott

Az osztrák kormány csak a legvégső esetben él az ostromállapottal és csakis akkor, ha veszélyeztetve látja azt a jobb jövőt amelyet az Isten rendelt Ausztriának" — mondotta rádióba Schuschnigg dr, az osztrák igazságügyminiszter.

Minderre a miniszteri szózatra pedig azért volt szükség, mert Krems közelében hétfőn este elvetemült merénylet történt az ottani segédrendőrség és a keresztény tornaegyesület egyik osztága ellen.

Megrendülve fogadjuk a hirt messi Kremstől, messi Ausztriától mi is, akiknek lényegileg az eseményekhez semmi közünk ha csak nem annyi, amennyi ma minden kultúrembernek: szomorúan nézzük azt a testvérharcot, amely a jobb sorsra érdemes Ausztriában lezajlik.

Azonban ugyanekkor észre kell vennünk — s ezt örömmel vesszük észre — hogy Bécs nem tréfál, Bécs határozott. Az újabb véres bombamerénylet miatt egész Ausztriában betiltották a Hitler mozgalmat és feloszlatták az S. S. és S. A. alakulatokat.

Van valami megnyugtató Dollfuss eme intézkedésében. A gyors cselekvés még akkor is imponál, ha hiába, méginkább akkor ha ezt a cselekvést az egész világ nyugalmát és békét vágyó nemzete helyesli. Dollfuss megmutatta, hogy nem enged magából gunyt üzni s a „kicsi a bors, de erős” jelzővel drasztikus módon teremt rendet.

„... ha veszélyeztetve látja azt a jobb jövőt, amelyet Isten rendelt Ausztriának” — mondta az osztrák igazságügyminiszter. Szóval csak ez esetben vezeti be az ostromállapotot. Addig nem. Azonban ekkor feltétlenül. Egyelőre meglepszik Dollfuss azzal, hogy a náci terrorcsapatokat oszlatja fel és teljesen betiltja a Hitler mozgalmat.

Hogy erre mi lesz a válasz? Egész világ lesi. Ha csend a válasz, úgy Ausztria megmenekült, de ha újabb gránát robban, — ki tudja, mit hoz Dollfussékra a jövő.

A temesvári főtitkári jelentés

Kemény hangok, erős bírálat és végsőig való harci szavak hangoztak el Temesvárt a Magyar Párt főtitkári jelentéséből. Ezek a kemény szavak átlépték a Magyar Ház falát és eljutott minden magyar faluba ahol bizony — állapítsuk meg — majdnem osztatlanul igazat adtak a főtitkári jelentésnek. Mert Kolonics biboros hármasszavú fenyegetése, — ahogy a jelentés mondja, nálunk kezd beteljesedni. A „koldussá, rabhá és katholikussá tenni” átférmálódott egy kicsit — mondja a jelentés. Az első kettő marad, az utolsó szó helyébe pedig a „románná” szót kell tennünk — és készek a mai állapotok.

Igy szól s ilyen kemény kritikával illeti a főtitkári jelentés az elmúlt 1932-ik évet és benne a mai román kormányhatalmat.

De van a jelentésnek még érdekesebb része. S ez: „Birtokunkban vannak azoknak a román vasutasoknak a nevei, akik analfabéták s akiket kidobott magyar vasutasok helyébe vettek fel. Ezeket az adatokat — ha a szükség úgy parancsolja, a Népszövetség elé viszik”.

A jelentésnek ehhez a részéhez semmi szavunk. Ha ez igaz s nincs jogunk kételkedni a jelentés igazságában — akkor nem is kell ehhez semmi kommentár. Aki olvasni tud, az tudja mit jelent s akinek füle van hallja, akinek szeme van, látja”.

Időjárás

Változékony idő, helyenkint eső, vagy zivatar,

Egy zentai laptulajdonos családjának tragédiája

Anyja, apa és fia közösen vesztek a Tiszába

Zenta, június 20.

Borzalmas csónak-katasztrófa történt vasárnap délután a Tiszán, amelynek három halálos áldozata van. Egy egész család: férj feleség és fiu pusztult el.

Morgenstern Zoltán, zentai lap- és nyomdatulajdonos feleségével, fiával és még három emberrel csónak-kirándulásra ment a Tisza tulsó partján levő Tiszaszentmiklósról. Viszajövet a csónak viharba került és közvetlenül a part előtt felborult. A csónaknak mind a hat utasa a vízbe zuhant. Há-

romnak közülük sikerült a nagy vihar dacára partot érni. — Morgensternné azonban nyomban elmerült. Férje és fia — mindketten kitünő uszók — úgy látszik, menteni akarták a fuldoklót és közben mindkettőnek a lába beleakadt a csónak láncába és egyik sem tudott szabadulni. Néhány perc alatt halottak voltak.

A megindult mentési munkálat folyamáan Morgenstern Zoltánt és a fiát holtan kihúzták a vízből, az asszony holttestét még nem találták meg.

A pénzügyi világ szenzációja:

Chamberlain az infláció mellett

London, június 20.

Chamberlain angol pénzügyminiszter három pontból álló javaslatot nyújtott be a világgazdasági konferenciához, amelynek szenzációja, hogy nyíltan állást foglal az összes államok inflációs olitikája mellett.

1. A gazdasági talpraállás a világpiaci árak emelésével érhető el, hogy ezáltal a termelés és a fogyasztás közötti egyensúly helyreállítsassék.
2. A pénzsűrités, a defláció szűnjék meg hogy a hitelélet újból visszaálljon.
3. A központi bankok és a pénzügyi kormányok térjenek az olcsó és bőséges pénz-ellátás politikájára.

A kis „ártatlannak” nincs fogalma...

2 milliót sikkasztott, de csak negyed-milliót ismer be a fogházak pénztárnoka

Bukarest, június 20.

A román fogházak vezérigazgatója jelentést tett az ügyészségnek, hogy az igazgatóság pénztárában kétmillió lej hiány van. A vizsgálat napokon keresztül a legnagyobb diszkrécióval folyt, míg megállapították, — hogy a sikkasztó Emil Georgescu, a vezéri-gazgatóság pénztárosa. A megejtett rovan-

csolás után a pénztárost letartóztatták és kihallgatták.

Kijelentette, hogy csak egynegyedmilliót sikkasztott és fogalma sincs, hogy kinek a kezén tünt el a többi összeg. — Tekintettel azonban arra, hogy kétmillió lej hiányzik, ennyit követelnek rajta.

Borzalmas gránátrobbanás egy biharmegyei községben

Nagyvárad, június 20.

A biharmegyei Ferice községben súlyos szerencsétlenséget okozott egy döglött gránát, amit Foghis Joan Petri gazdálkodó a mezőn talált és hazavitt. — Bicskával szét akarta szedni a gránátot, amely felrobbant

és a gazda mindkét kezéről leszelte az ujjakat és egyik szemét is kiütötte. Felesége az egyik kezét vesztette, amelyet leszakított a robbanás ereje, amely a házban a butorok között is súlyos pusztításokat végzett.

Megkezdődött a monarchista per puccsistáinak tárgyalása Madridban

A tábornok védője kegyelmes úrnak szolgáltatta a tábornokot, mire az elnök rendreutasította a védőt

Madrid, június 20.

Hétfőn kezdődött meg az 1932 augusztus 10-iki madridi felkelés bírósági tárgyalása.

Most 50 vádlott ügyének tárgyalását kezdték meg rendes eljárás alapján. A védelmet 38 ügyvéd látja el és a beidézett tanúk száma 400.

Ülsőnek Cavalcanti tábornok vádlottat

hallgatták ki, aki hangosuloyozta, hogy mélyesen nem vett részt a felkelésben s csak a lövések zajára sietett a helyszínére. — A tábornok védője a tábornokot többbizben kegyelmes urnak szolgáltotta, mire az elnök rendreutasította a védőt. Az ügyvédek erre zajos jelenetet rögtönöztek és az elnök kénytelen volt birságotásokat kilátásba helyezni.

Az új konverziós törvény végrehajtási utasítása

5

A BIRÓI HATÓSÁGOK ELJÁRÁSA

7. szakasz. Az előbbi szakasz 1. pontjában jelzett mezőgazdasági adósok, valamint az ugyanezen szakasz 2. pontjában foglalt földmunkások fel vannak mentve a megítélt vagyon tulajdonának a bizonyítása alól.

Minden más esetben, ahol nincs telekkönyv, a látszólagos tulajdonos tekintetük tulajdonosnak, azaz a jóhiszemű és tulajdonosi szándéku birtokos, azon vidékeken pedig, ahol van telekkönyv, tulajdonsoknak a telekkönyvbe bevezetett személy tekintetük illetve, ha a birtokos más, az átmeneti birtokosi címmel rendelkező tulajdonos.

A kisajátított falusiak és az összes telepések, mint ilyenek tekintendők, ha oszálrészük engedélyezve van és azt megkapták.

Az előbbi szakaszban jelzett mezőgazdák által birt. jószágok maximális kiterjedéseként megállapított 10, vagy 15 hektárban (20, vagy 50 hold) nem értendők a községi vagy közbirtokossági erdők oszthatatlan tulajdonjogai.

Falusiaknak tekintendők, ha a törvény ezt a minőséget megköveteli, a valamely városi község kötelekéhez tartozó lakosok is, ha a városnak ilyen jellege 1930. január 1. előtt nem volt meg.

A MORATORIUM

8. szakasz. A 6. szakaszban jelzett adósok ötéves moratoriumban részesülnek 1933. április 4-től kezdődőleg évi egy százalékos kamattal.

A kamat csak az 1933. április 14-én fennállt tőke után számítható és fizetendő minden naptár év végén 1933. december 1-től kezdődőleg.

A minisztertanács fel van hatalmazva arra, hogy ezen határidők letelte után meghosszabbítsa az adósoknak engedélyezett ezen moratoriumot, legfeljebb még öt évre 1933. április 14-től kezdődőleg.

9. szakasz. Ha azonban ezen adósok hitelezői kérik 1933. április hó 1-én fennálló követelésük kifizetésének felét, évi 4 százalékos kamattal, az adósok kötelesek az adósság összegének maradványát egyenlő félvéri részletekben kifizetni minden év június és december 1-én, 1933. december 1-től kezdődőleg, ha a hitelező fentti kelet előtt ilyen értelmű értesítéssel volt, oly módon, hogy az évi részletek ne haladják meg jelenlegi jövedelmük egyharmadát.

Ezen hitelezők adóssai nem vehetik igénybe ebben az esetben a törvény 1. pontjában engedélyezett moratórium kedvezményeit.

Az évi törlesztések alapjául szolgáló jelenlegi jövedelem alatt az az összeg értendő, amely mint ilyen szerepel az elemi adóajánlatban az ajánlat idején.

Az 1933. április 1-én fennálló követelés alatt értendő az az összeg, amely áll a tőkéből és a felek által megállapított, vagy az 1932. április 19-iki és október 26-iki konverziós törvény, az 1931. április 2-iki kamatellenes törvény és ennek későbbi módosításai és az 1931. december 18-iki, 1932. február 13-iki, március 12-iki és december 25-iki törvények által leszállított kamatokból, abban az esetben, ha a megállapított kamat ennél nagyobb.

Az adósok felajánlhatnak a fentnél nagyobb hányadot is, valamint bármely egyéb tárgyi, vagy személyi garanciát, amelyet a hitelező elfogad.

10. szakasz. Bármely szervezetnek jogában áll az előbbi szakaszban foglalt eljárást igénybe venni a jelen végrehajtási utasítás 6. szakaszában megjelölt kis földművelőkkel szemben fennálló követeléseiknél, amelyek után nem szedtek be évi 18 százalékos kamattal többet és ha az 1933. április 1-én fennálló követeléseiket háromnegyedére csökkentik le.

(Folyt. köv.)

Pénzt, vagy életet

Rablók támadtak meg egy brádi gazdálkodót

Déva, jun. 19.

A hunyadmegyei Füzesbura község határában vakmerő utonállás történt. Egy brádi gazdálkodót három álarcos rabló támadta meg.

— Pénzt, vagy életet!

— Kiabálták a marcona rablók, akik ugylátszik tudták, hogy a gazdálkodónál 13

ezer lej készpénz van, amellyel a boicai vásáron teheneket akart vásárolni.

A gazdálkodó jelentést tett a csendőrségnek, amely le is tartóztatott három gyanúsítottat, akik alaposan gyanúsíthatók a rablótámadással. Átadták őket a dévai ügyészségnek.

Ezt tudják ...

Az öreg Zelea Codreanu a zsidókat és magyarokat gyalázta Karánsebesen

Karánsebes, június 20.

Zelea Codreanu János tanár és képviselő tegnap, vasárnap Karánsebesre érkezett, ahol a Parison-féle kerthelyiségben népgyűlés volt. Zelea Codreanu „Az áldozati adó törvénye keresztény felfogásban” címmel tartott előadást. Sok szó azonban sem az áldozati adóról, sem a keresztény felfogásról nem esett, viszont annál többet beszélt Zelea Codreanu a zsidókról, a zsidó vallásról, me-

lyet nem győzött eléggé nevetségessé tenni továbbá a kisebbségekről, különösen a magyarokról, kikre semmiféle nízlgő jelzot nem tudott találni. Végeredményben beszéde nem volt egyéb, mint a magyarok és zsidók gyalázása.

A gyűlés igen látogatott volt, rendezvény nem történt, a gyűlés szintén rendben oszlott széjjel és Zelea Codreanu még vasárnap elhagyta Karánsebest.

Egy radnai gazdálkodó

Kétszer is meg akart halni de egyszer sem sikerült

Előbb vízbeugrott, kimentették, aztán telakasztotta magát, de levágták a kötélről

Radna, június 20.

Vasárnap délután Guianar János általános ismert parasztgazda öngyilkossági szándékából a temesvári hídról a Marosba vetette magát. Szerencsére a part közelében tartózkodott Chenderes Stefan lippai lakos,

aki a jelenetet látva, az életunt gazdálkodó után ugrott és kimentette. A gazdálkodó ezután másodizben akart megválni az élettől, nemrégiben felakasztotta magát, azonban a kötelet idejében elvágta.

Ha igaz, végre

E héten megkezdí az állam a régi adósságainak kifizetését

Az állami szállítók követelésük 17 százalékát kapják csak meg

Bukarest, június 20.

A pénzügyminiszterium a héten kezd meg a kincstári utalványok kiadását, amelyekkel régi tartozásait fogja kiegyenlíteni. Az e célra rendelkezésre álló 200 milliót a miniszterium így osztotta fel: 60 milliót kapnak az állam szállítói (ebből mintegy 53 millió a hadsereg szállítók követelése), 50 milliót a nyugdíjasok a múlt évben kifizetetlen maradt hátralékok kiegyenlítésére, 9 milliót

ugyanilyen célra az állami tisztviselők, 71 millió az egyes miniszteriumok tartozása és 9 millió külföldi tartozás. A fizetéseket a miniszterium ezen a héten kezd meg. Az állam szállítói követelésüknek mintegy 17 százalékát kapják meg, még pedig Mironescu ideiglenes pénzügyminiszter rendelkezései szerint minden szállító egyformán 17 százalékot, ennél többet senki sem kaphat.

Égiháboru London felett

London, június 20.

Az angol főváros felett hétfőn rettenetes égiháboru vonult el. A vihar házakat rombolt össze, villanyvezetéseket szakított össze, megakasztotta a vasúti közlekedést, eltépte a telefonvezetéseket és felborította az utcán közlekedő autókat. A pusztításnak két ember vérele áldozata van a az utcán járók közül

számtalan ember súlyosan megsebesült. A vihar tartama alatt a világgazdasági konferenciát is félbe kellett szakítani, részint, mert a teremben kialudt a vilanyfény, s az uccákon dühöngő orkán oly lármát okozott hogy a szónoklatokat a megafonok maximális felfűtése dacára sem lehetett hallani.

A vadon leánya

Recco meglepetés nélkül bámult rá. Legfeljebb az csillantotta meg a szemét, hogy nyomban megismerte. Talán a szel libentette félre a függönyt, nem az az óriási inas kéz, amely az ajtófélfát fogta, — hiszen úgy tetszett, hogy ez is mindjárt szétmorzsolódik a fogása alatt.

Szemük összetalálkozott. A Reccoé teljes nyugalommal viszonyozta a másiknak állattias riadtságát és mosolyra vonult a szája. De nem szólalt meg, még akkor sem, mikor a másik előre jött a küszöbről és a tűzvilágtól belobogott óriási alakja már csak kéznyújtásnyira volt tőle.

Mint a vadállat?...

Még a civilizált világ megazokott világos színe is eltűnt a bőrétől. Széles, boltozatos melle és törzse, hatalmas vállai, hosszú, lelógó karjai, a nyaka és az arca mind sötétbarnára égett és alakját csak rómesebbé tette az a hosszú, sárga szőrzet, amely egész testét befőrdte, a fekete képét és nyakát kivéve. És ez alatt a bőr alatt már pusztán lélekzetvételre is megrezdültek az izmai. Nem is emberi izmok már, hanem gorillaizomzatok, — oly vaskosak és rettentőek! A térdéig lógó, ágyékát fődő kötény kivételével, egészen meztelen volt. Semmi se volt ezen az egész szörnyetegen, ami fehér emberre emlékeztetett, — csupán nagy, kek szeme: de ezekben vadállatiabb kifejezésült, mint a legalantosabb emberevőében. Indulatosság most nem volt azért bennük. Inkább riadtság volt — a vadállat riadtsága, amely világos és hirtelen veszéllyel áll szemközt. Az idegeken és izmokon uralkodó akaratnak a pillanatnyi megernyedése volt ez, amely megelőzi a támadásra készülő dühöt vagy a menekvő rettegést.

Noha Recco sem volt alacsony — és Schomm most még meg is görnyedt, amint lehajolt hozzá, — irdatlan alakja mégis mint husterony magaslott társának karcsu, csaknem törékeny alakja fölé és úgy tetszett: csak meg kell ragadnia és földhöz csapnia ezt az emberbőrbe bujt gyatra és mégis hatékony erőt, amely most az ő akaratára fölé próbál kerekedni...

De meg se moccant. Kissé gyorsabban lélekzett, nagy izzadtságcsöppek ütöttek ki bőrén és gördültek alá fénylő pontokban a testén. Az arckifejezése sem változott meg addig, amíg Recco meg nem szólalt, — de akkor a riadtságból félelem, majd teljes lesujtottság tükröződött a szemében.

— Von Rügen!...

Recco csöndesen, majdnem gyöngéden mondta ki ezt a nevet. Alig átszót, hogy megnyílt a szája, amíg kiejtette a szót, amelyet egyetlen mozdulata sem tet nyomatékosra. De úgy mondta ki, hogy a szeme egyenesen a Schomméba kapcsolódott és látta, amint a másikéban félelem és lesujtottság költözik... S amikor a német hirtelen kihuzta roppant alakját és előirásos katonai tisztelgésre emelte a kezét. Recco mosolygott és ép oly nyájasan kérte németül:

— Emlékszik rám Von Rügen?
Schomm szemei igent rebbentek.

XVII. FEJEZET

A kerítés mellett lobogó őrtűz végigvágította az első épület északi oldalát. Ezen túl, ahol láthatólag a rengetegnek vetve hátát, másik épület következett, ennek egyik sötét szögletében állt az a magas, jóképű szerezcsen, aki idekísérte Reccot. Nagyon csöndesen és fűlve állott ott. Arcát a vályoggal becsapkodott épületfalhoz szírototta és a keskeny résen át, ahol a vályog meledt, bekémlelődött a házba.

Folyt. köv.)

Az U és a Ripenzia közt dől el a Nemzeti Bajnokság

Nagyvárad június 20.

A Nemzeti Bajnokság utolsó előtti fordulójában véglegesen tisztázta a helyzetet a két csoportban. Az A-csoportban a Ripensiatól, a B-csoportban az Universitateától már semmiképpen sem lehet elvitatni az elsőbbséget és így a Nemzeti Bajnokság döntőjét egymás ellen fogják játszani. Az Universitatea a Vénus vereségével biztosította első helyét.

A Nemzeti Bajnokság állár az utolsó forduló előtt a következő:

A. CSOPORT

1. Ripensia	10	8	0	2	42:10	16
2. CFR (Bukarest)	11	7	1	3	30:13	15

3. Crisana	11	7	1	3	22:18	15
4. Gloria-CFR	11	6	1	4	21:20	15
5. Tricolor (Ploesti)	11	2	3	6	12:28	7
6. Románia	11	2	2	7	8:21	6
7. Soimil	11	1	2	8	7:31	4

B. CSOPORT

1. Universitatea	10	8	1	1	20:11	17
2. Unirea-Tricolor	11	6	2	3	27:15	14
3. Vénus	10	5	3	2	28:13	13
4. NAC	9	5	1	3	22:16	11
5. TMTE	11	3	2	6	15:24	8
6. AMTE	11	4	0	7	17:33	8
7. Brasovia	10	0	1	9	8:25	1

Szépen szerepelnek a román birkózók a budapesti munkásolimpiászon

Budapest, június 20.

Mint annakidjén jeleztük, a budapesti munkásbirkózó olimpiászra Románia is elküldte a maga válogatottjait. Budapesti tudósítónk jelentése szerint a versenyen Románia elég szépen szerepelt, amennyiben két második helyezést értek el és pedig pehelysúlyban Györkös (Nagybánya) és kisközép súlyban Mészáros (Resica).

Tanulságul a váradi Törekvésnek

Hogyan lett a Tricolor (Nagybánya) az Eszaki Liga bajnoka

Lelkesedéssel és győzni akarással minden meg

Gyenge nivóju mérkőzés után dőlt el az Eszaki Liga bajnoksága a nagybányai Tricolor s a kolozsvári KAC között. Sem a Tricolor nem indokolta meg játékával a nagyváradi Törekvés elleni győzelmét, sem pedig a KAC nem tudta hihetővé tenni,

hogy reális BSZKRT elleni eldöntetlenje.

A Tricolor győzelme megerdemeltnek mondható, mivel játékosai jobban bírták a nehéz talajt és általában többet mutattak mint az ellenfél.

Az eredmény 3:2 volt a Tricolor javára

Bel- és külföldi tenniszhirek

A Davis Cupban Ausztrália és Anglia került az európai zóna döntőjébe

A román nemzetközi tenniszbajnokságok férfi egyes elődöntőjében Schäffer jugoszláv 7:9, 6:2, 4:6, 6:3 arányban győzött a cseh Pachovsky ellen. — A döntőben Schäffer a Puncce-Pallada mérkőzés győztesével játszik. A Pallada-Puncce mérkőzést megkezdtek 6:2, 2:6, 6:1, 1:3 állásnál azonban abbamaradt.

Női egyes Somogyi-Jászberényi 3:6, 6:0 10:8, Romalo—Caracostea 6:2, 6:4. A győztesek a döntőbe kerültek.

Férfi páros Puncce—Réti—Albrecht, — Krupenszky 6:4, 6:4. Nikoladys, Yydis—Botz, Hamburger 6:2, 3:6, 6:3.

Vegyes páros Butculescu, Réti—Romalo Palalda 6:3, 6:8, 6:3, Golesecu, Pouliet—Ghyca, Nicolaidis 6:1, 7:5. snrdl snrdl snrdl ca Xydis 6:3, 6:8, 6:3, Golesecu, Pouliet—Racota, Nicolaidis 6:1, 7:5. A román pár a döntőbe került.

Ausztrália a Davis Cup európai zónájának döntőjében. A párisi Ausztrália—Japán Davis Cup mérkőzésen Ausztrália már 3:0 arányban vezet s ezzel megnyerte a mérkőzést. Crawford Nuncit, MC Grath Satoh

verte, a párosban pedig szintén az ausztráliaiak győztek.

Az angol Davis Cup csapat 3:0-ra vezet Prágában Csehszlovákia ellen. Az európai zóna döntőjében az angolok Ausztrália ellenfelei.

RADIOMŰSOR

SZERDA

BUKAREST. 12: Vegyes gramofon. 1 és 15: Könnyű zene. 6: Rádiózenekar. 7.20: Gramofon. 8: Zongora. 8.30: Ének. 9.05: Hegedű. 9.35: Zenekar.

BUDAPEST. 6.45: Torna. Utána: gramofon. 10: Felolvasás. 1.30: Az 1. honv. gyalogezred zenekara. 3.30: Diáklélőra. 4: Diavetsevegés. 5: Gramofon. 6: Felolvasás. (Székelyek az ellenforradalomban). 6.30: Cigányzene. 7.40: Terményfőzések árak. 7 és 50: Ének zongorakísérettel. 8.25: Orfeumi előadás közvetítése. Szünetben körülbelül 10.15: Hírek. Utána körülbelül 11.40: Cigányzene.

Klein József, a szilágysomlyói fezőr újabb szélhámossága

Nem is egy, de két menyasszonya volt Budapesten a szélhámos amerikai „vajkirálynak”

Budapest, június 20.

Az első között számolt be az „Erdélyi Magyarság” miss Magyarország, Gál Julia vőlegényének: Kline Jósé „délemerikai mil. liomos” alias Klein József szilágysomlyói szélhámos budapesti üzemeiről.

Az erdélyi sajtó leleplezése nyomán Budapesten is megtudták, hogy a magyar szépségkirálynő kéréje nem vajgyáros, hanem egész egyszerűen kis szélhámos. Gál Julia anyja előbb még szépítgetni próbálta a dolgot, azt mondta egy újságírónak, hogy ők mindent tudtak Joséről, de seba: A José majd kifizeti Szilágysomlyón hátrahagyott adósságait.

JOSE ELUTAZIK
BUDAPESTRŐL

Gál Julia nem nyilatkozott az újságíróknak. Mamája is tulzott egy kissé, ugyanis Kline Jósé tegnap elpályázott Budapestről. Hamarabb és dicstelenebbül távozott, mint ahogyan jött. Miss Magyarország nem kísért ki a pályaudvarra, a fényképe sem fog többé megjelenni a Színházi Életben.

Ugyvédje nyilatkozott, kijelentette, hogy Kline Jósé Budapesten nem követett el szélhámosságokat, hanem csak néhány pincér váltót hagyott maga után.

És két menyasszonyt.

JELENTKEZIK
MÉG EGY MENYASSZONY

Kiderült ugyanis az is, hogy Kline Jósé alias Klein Jósának még egy menyasszonya volt. Gál Julia nála is második lett, mint Madridban a világszépségversenyen.

Egy pesti újságíró felkereste az első számú menyasszonyt.

HÁROM HÓNAPOT TÖLTÖTT
BUDAPESTEN JOSE.

Érthető vonakodás után az első számú menyasszony beszélni kezd. Az első mondatnál kiderül, hogy Klein József nem néhány nappal és nem repülőgépen érkezett Budapestre, mert hiszen már hónapja itt tartózkodott.

Az első számú menyasszonynak Délamerikában van egy ismerőse, aki többször találkozott kint Délamerikában Klein Józseffel.

— Március 11-én egy ismeretlen hang hívott telefonhoz — mondja csendesen. — „Üdvözetet hoztam Amerikából, szeretném személyesen átadni” — hangzott a telefonkagylóba — és én meghívtam az ismeretlent, hogy jöjjön fel hozzánk. Még aznap feljött és attól kezdve mindennapos vendég lett nálunk.

— Három hónapon keresztül mindennap együtt voltunk...

Kis idő múlva keserűen:

— Ahogy jegyesekhez illik, jövőnkéről is beszélt. Fel kell majd mennem a chillei konzulátusra, ahol azt kell mondanom, hogy három éve ismerjük egymást s ha az iratok rendben lesznek, esküszünk s megyünk Amerikába.... Közben két hétig nem volt Budapesten. Azt mondta, hogy Berlinben vannak elintéznivalói...

Hosszu idő múlva:

— Tíz nappal ezelőtt történt. Egész nap

— Epekő-, vesekő- és hólyagkőbetegségek valamint azok, akik hűgysavas sók túlszaporodásában és köszvényben szenvednek, a természetes „Ferenc József” keserűvíz állandó használata mellett állapotuk enyhülésére és gyógyulásra képesek.

nem jelentkezett. Felhívtam telefonon. Azt mondta, hogy menjek oda a nagybátyjához. Odamentem. Eleinte mindenféléről beszélt, aztán váratlanul közölte velem, hogy egy üzletben találkozott Gál Juliával, annyira meg tetszett neki, hogy eljegyezte. Elnélfogva az én jegyességem nem érvényes...

TANULSÁG: AKI VAJGYÁROS,
NE MENJEN A NAPRA.

Klein Josét hitelezői hiába várják haza Szilágysomlyóra. Hazament Chillébe — rövid, de annál eseménydusabb budapesti vendégszereplése után.

Pedig José nem is hazudott. Ő valóban vajgyáros. Csakhogy a gyárát a fején hordja. S most, hogy végre mégis elállott az eső itt a nyár — jobbnak látta, nem állani ki a napra. — Szólván a közmondás olyképen, hogy akinek vaj van a fején...

Világcsoda! Petróleumfűző!

Bél, pumpa előmelegítés nélkül szagtalan, nem kormos.

Vezérképviselő: Friedmann Armin
ORADEA, Strada Avram Iancu No. 22.

Az események gyorsan peregnek...

Julius elsején történik meg Daladier és Mussolini római találkozása

Páris, június 20.

A francia külügyminisztérium hétfőn este hivatalos jelentést kapott Rómából, hogy a római diplomáciai tanácskozások során létrejött az elvi megegyezés a két államfő találkozására ügyében. Mussolini meghívta Daladiert, hogy látogasson el Rómába. A francia miniszterelnök elfogadta a meghívást és Daladier július első napjaiban utazik Rómába.

Sulyos szerencsétlenség Nagyváradon

Betemetett a földtömeg egy csatornázó munkást

Nagyvárad, június 20.

Kedden este 6 órakor sulyos és könnyen végzetes átható munkásszerencsétlenség történt Nagyváradon, a Lukács György utcában. Az ucca végén csatornázási munkálatokat végeznek. Az árok oldala nem volt

megegyeztetve és a föld beomlott, az egyik munkást: Illés Jánost egészen a nyekáig betemetette.

A kihívott mentők és tűzoltók ásták ki szorongatott helyzetéből Illés Jánost, a mentők pedig a kórházba szállították.

Felmentette a váradi tábla a Mironescu-törvény alapján 6 hónapra ítélt szatmári kommunista urilányt

Nagyvárad, június 20.

1933 március 19-én Lázár Livia szatmári urilány lakásán házkutatást tartott a rendőrség és nagyszámu röpcédulát találtak nála.

A szatmári törvényszék előtt azzal védekezett, hogy nem vett részt a kommunista mozgalomban és csak elméletben foglalkozott a marxi tanokkal.

A törvényszék azonban ennek dacára 6 hónapi fogházra ítélte. Elebbezés folytán került az ügy a tábla elé, ahol Roman Tacian ügyvéd védte, aki felmentést kért mert a régi Marzescu-féle rendtörvény alapján — Lázár Liviát nem lehet elítélni, a módosított rendtörvény viszont csak március 23-án, tehát

négy nappal a házkutatás után lépett életbe és így nem alkalmazható a büntetőeljárás.

A tábla elfogadta ezt az érvelést és L.

zár Liviát felmentettes vád és annak következményei alól.

Jonescu főügyész helyettes megnyugodott az ítéletben, mely így jogerős.

Ugyancsak tegnap délelőttre volt kitűzve Hirsch Majer szatmári ifjúsági és társának izgatási bűnpere. A vádlottak csehszlovákiai röpcédulákat terjesztettek és a szatmári törvényszék hathónaptól egy évig terjedő fogházbüntetésre ítélte őket.

A táblai tárgyalást azonban formai okból el kellett halasztani.

— Hatmillió zsák kávé megsemmisítése. Sao-Paolóból jelentik: A sao-paolói állami kávéközpont a braziliai kormányhoz az a sürgős kérelemmel fordult, hogy engedje meg hatmillió zsák kávénak a megsemmisítését. Erre azért van szükség, hogy az új kávétermésnek raktárhelyet biztosítsanak. Az új kávétermést 20 millió zsákra becsülik.

Gömbös beszélt berlini utjáról

A hitlerizmusra nem lehet azt mondani, hogy múlt jelenség

Budapest, június 20.
Gömbös tegnap résztvett az országos Magyar Mezőgazdasági Kamara ülésén és nagyobb beszédben ismertette berlini utját. A következőket mondotta:

— Kifogásolták azt hogy Berlinbe mentem s éppen azok kifogásolták, akik nemrégiben arra buzdítottak, hogy én is ágenskejek a külföldön. Ne ijedezzenek az ijedősök. — Meg kellett néznom Németországot, hogy lássam, mi történik ott. Piacot akarok szerezni, mert szívesen adunk azoknak, akik kérnek, még ha azok ellentétes politikai álláspontra is vannak. Nem lehet tartós gyűlölködésre építeni az európai államok egymás közti viszonyát.

Mindenkivel hajlandók vagyunk együttműködni minden Dunaállammal is, ha el

ismerik Magyarország egyenjoguságát, de nem akarjuk leláncolt kézzel folytatni a tárgyalásokat.

és nem akarunk rabszolgaként élni.

— Sohase mtagadtam azt, hogy pontizálok.

Természetes, hogyha két államférfi, pláne, ha első ízben találkozik, nem csak a kivitelről beszél.

Megbeszéltem Hitlerrel hogy a megértés és a béke szükséges egész Középeurópának.

— Továbbá kértem a kancellárt, hadd hasson oda, hogy ez az ország gazdaságilag fejlődhesen és könnyítse meg a magyar exportot mert ha gyakorlati eredmény nincs, akkor mindjárt az érzelmi politikai utvesztőjébe jutunk.

Okvetlenül kifizetik a nyugdíjakat

Bukarest, június 20.
Illetékes helyen felhatalmazták a Rador távirati irodát annak közlésére, hogy az ellenzéki lapok minden ellenkező híresztelése

lések dacára, a nyugdíjasokat és tisztviselőket június 25 és 30 között kifizetik minden körülmények között.

A zsidó revizionista párt elnökének lakásán fogták el Arlosoroff gyilkosát

Tel Aviv, június 20.
Dr Arlosoroff cionista vezér gyilkosát elfogták. A gyilkos Kaspi breszti származású zsidó ember, aki a revizionista párthoz tartozott. A gyilkos a revizionista párt elnö-

kének a házában rejtőzött. A rendőrség megindította a vizsgálatot annak a tisztázása végett is, hogy a revizionista párt elnökének milyen szerepe volt a merényletben?

Halálragázolta a férjét az autó, bánatában

Vonat elé vetette magát egy asszony Bánffyhunyardon

Bánffyhunyard, június 20.
Borzalmas öngyilkosságot követett el Molnár Angelina 45 éves hodisi parasztasasszony. Férjét két héttel ezelőtt halálra gá-

zolta egy autó és efeletti bánatában az asszony tegnap a nagyváradi-kolozsvári vonat elé vetette magát. A mozdony darabokra tépte a szerencsétlen asszonyt.

Kié lesz a főnyeremény?

Most, hogy közeledik a Singer varrógép tómbolajáték befejezése, egyre jobban emelkedik az érdeklődés és nagyobb tömegekben érkeznek mindefelől a lapfejek. Postán és vasuti csomagokban küldik bizományosaink a lapfejeket és kiadóhivatalunk egész nap a tómbolajegyek kadásával van elfoglalva.

Legjobban természetesen a főnyeremény izgatja a tómbola résztvevőit. A Singer varrógép kiadóhivatalunkban áll a közszemlén, — helybeli olvasóink láthatják. Jellemző az érdeklődésre, hogy Erőmhályfalváról tegnap benntjárt egyik olvasónk és kétévi előfizetési díjat akart egyszerre kifizetni, ha ő nyeri a varrógépet. Ezt természetesen nem ígérhettük meg, mert mi nem befolyásoljuk a szerencsét, nekünk minden olvasónk egyformán kedves és így nekünk mindegy, hogy kire mosolyog a szerencse.

Tekintettel a páratlan érdeklődésre, a lapfejeket még e héten várjuk, hogy minél előbb dőlön el a tómbola sorsa.

A most megindult tómbolajáték iránt még jobban fokozódik olvasótáborunk érdeklődése. Elemeltük a nyeremények számát harmincra és a 4000 lejes Opel-Hassia világmárkájú kerékpár mint főnyeremény nagy értéket biztosít a szerencsés nyerőnek. Akinek hiányzik valamelyik sorszáma, most még pótolhatja a bizományosnál, vagy a kiadóhivatalban.

Meghalt Zetkin Klára

Moszkva, június 20.
Zetkin Klára, 76 éves korában Arhangelszkojban tegnap meghalt. Zetkin Klára volt tudvalevőleg a német birodalmi gyűlés első korelnöke, aki a vörös Németország eljövételét hirdette az elnöki székből, de Hitler uralomrajutása után Oroszországba volt kénytelen menekülni.

RASZTOR-NYOMDA, ORADEA

— Agyvértdúlás, szívszorongás, nehéz légzés, félelemérzés, idegesség, fejfájás, lehangoltság, álmatlanság a természetes „Ferenc József” keserűvíz használata által igen sokszor megszüntethető. Tudományos megállapítások megerősítik, hogy a Ferenc József víz a makacs székszorulás mindenféle jelenségeinél a legjobb szolgálatot teszi.

A Szovjet eladja a templomok festményeit és a kegyzsereket

Moszkva, június 20.
Most tért vissza Moszkvába az a bizottság, amely az egész szovjetunió területén összeírta az összes történelmi értékű templomi festményeket és kegyzsereket. Ezeket valószínűleg a szovjet a külföldnek adja el.

A román légihaderő parancsnoka Varsóba repült

Varsó, június 20.
A román légi haderő parancsnoka tiztisz kíséretében hétfőn délután repülőgépen Varsóba érkezett. A lengyel fővárosban tartózkodik egy pár nap óta Irimescu, légügyi államtitkár is. A látogatásnak nemcsak udvariassági háttére van.

Tífusz következtében halt a diószegi cigányasszony

Nagyvárad, június 20.
Megírtuk, hogy Diószegen hétfőn exhumálták és felboncolták Rézműves Fáni érsekléni cigányasszony holttestét, aki kórház-baszállítás közben a zódiegsivoanto raszenbaszállítás közben a diószegi vonaton halt meg és az ügyészségre érkezett feljelentés szerint (nem vadházasság, amint először közöltük) hanem más cigányok verték meg. A boncolás azonban — amit dr Berariu törvényszéki orvos hajtott végre — megállapította, hogy Rézműves Fáni tífuszbeteg volt és halálát nem ütések okozták.

PETROLGAZFŰZŐ különlegességek!

„Haller Superior” —	250 — lei
„Demon” új kiadás —	250 — lei
„Itara-Royal” —	400 — lei
„Kronprinz Matador” —	800 — lei

Kérjen főzőkról és épületvasalásról árjegyzéket! Stern József vaskereskedő Oradea, Telefon 8-92.

APROHIRET ESEK

Nem üres reklám, hanem valóság, hogy 6 drb. művészi lev. lapot 70 leért csakis Róna fényképész készít, Teleky-uca 4

CSEPLŐGÉP nyolcas, alig használt eladó. Értekezni lehet: Bereczky Dánielnél, Bihar. 700

ELVESZETT Dénes István névre szóló pénztéárca igazolványokkal. Megtaláló jutalmat kap a kiadóhivatalban.

UJSÁGÁRUS fiut felvesz fizetéssel Propp ujságibódé, Mezey Mihály ucca sarok.

MINDENEST azonnalra felveszek. Diósi Aradi ut 3.

UJSÁGÁRUSOKAT 1 lejes román ujsághoz helyben és az ország minden részében felvesz „Timpul Nou” kiadóhivatala Oradea Sas-passage.

UGYES kifutó fiu felvétetik Millye fűszer üzlet Széles-u. 14.

GYERMEKSZERETO minden leányt felvesz Kohlberg Falk-kefegyár. Kórház-uca 115

MUNKANELKÜLIEK szép keresettel felvétetnek a Nagyvárad Friss Ujság és az Erdélyi Magyarág árusításához, úgy helyben, mint vidéken. Jelentkezni a kiadóhivatalban.